

Snih začal padat o půlnoci. A je věru
pravda,
že se nejlíp sedí v kuchyni,
i kdyby to byla kuchyně nespavosti.
Je tam teplo, vaříš si něco, piješ víno
a hledíš oknem do důvěrné věčnosti.
Co by ses trápil, zda narození a smrt jsou
jenom body,
když přece život není přímka.
Co by ses mučil pohledem do kalendáře
a staral se, kolik je ve hře.
A co bys doznával, že nemáš
na stěvičky pro Saskii.
A pročpak by ses holedbal,
že trpíš víc než jiní.

I kdyby na zemi nebylo ticha,
to sněžení je už vysnilo.
Jsi sám. Co nejmiň gest. Nic na odiv.

Vladimír Holan

Foto: Pavel Aleš

Úvodem

Politici dovolují: krást ve velkém, přidělovat našemu sedlákovi menší dotace než např. francouzskému, ničit životní prostředí a silnice dovozem laciných cizích výrobků. My jsme rádi kupovali „lacině“ a otrocké mzdy jiných nás nezajímaly. Politiky jsme si sami zvolili, ale už nekontrolovali. Sami jsme do politiky nešli (ač se pokládáme za slušnější). Teď se nám nelíbí vystavený účet. Ti, kteří suverénně přijali moc a hlásali samospasitelnost trhu, nám - aby odvedli pozornost od sebe a největších lumpáren - předhazují do arény jednou „pravdoláskáře“, podruhé lékaře, teď Pavlicu, Halíka, Šiklovou. Nebuďme jako oni, nena- dávejme jen na ty druhé. Začneme přemýšlet a šetřit.

Zemřel Arnošt Lustig, jeden z největších spisovatelů a Oto Mádr, jeden z největších našich osobností (nejen v církvi). Oba měli zdravé sebevědomí. Není nejdůležitější, zda je ocení někdo z „místodržících“, ale zda my, díky jejich lidskosti, účtē k druhému a statečnosti, povyroste, aby po nich nezbylo jen vykácené prázdné místo.

Na slavení Velikonoc se budeme čtyřicet dní připravovat. Bez dodržování alespoň Desatera se nebude dařit jednotlivci, dobrým vztahům, rodině ani společnosti.

Jednou mi Arnošt Lustig telefonoval: „Ty bejku, seš pro mě cennej ...“ Těším se z toho, že Hospodin řekl Arnoštovi i Otu Mádrovi: „Chlapi, vítám vás, jste pro mě cenní“.

/v

BLUDIČKA JE TAKY SVĚTLO

Nebývá zvykem číst včerejší noviny. Ale já přece sáhl v kostele po měsíc starém čísle „Světla“ z 9.1. Co vše jsem se dověděl! V pekle jsou býci, oslí, lvi, hadi, bazilišci, koně, zmije. A taky Jidáš, prelát, církevní hodnostáři, zasvěcené osoby (str. 4). Jakoby vystřižené z barokních (i husitských) kázání. Jen tam ještě chyběly ilustrace Hieronyma Bosche. Dovídám se dále, že peklo vypukne i na zemi: „Objeví se démoni ve strašných podobách. Země se změní v obrovský hřbitov... Tři čtvrtiny lidského rodu zahynou... Musím nechat dopadnout trest na celý svět... Je to dílo mé lásky“ – SIC!!! Slabá útěcha, že to všechno skončí slavnou korunovací „bílého Krále“, dokonce opět z rodu Bourbonů, který vyjde ze „Svatého Srdce“ Kristova, aby přinesl mír (str. 9). A hříšníci? Ti jsou u Krista v nemilosti (str. 13). Není to naopak? Viz Matouš 9,11-13 a Lukáš 15. Člověku je z této tiskoviny smutno. Mně

knězi dvojnásob: krátce po své nedělní mši se dovídám, že mše byla vytvořena učedníky, kteří nejsou podle evangelia; pod vlivem nepřítelů si dali mnoho práce, aby vytvořili mši, která bude obsahovat slova, „jež mé oči nesnášejí“, říká tam Ježíš (str. 8). Pan redaktor k tomu: „Svévole, jaké jsme svědky v liturgii, tomu nasvědčuje. Pokoncilní změny a reformy...“ – jak jsme se z nich tehdy radovali! „Reformní kroky... ovlivňovali... přizvaní protestanští poradci...“ (str. 13) – holá lež. V letech 1968 -69 nás 10 českých jezuitů takřka denně poslouchalo prof. J. A. Jungmanna v Innsbrucku, odpovědného za liturgickou reformu samému papeži. Byl to muž svatého života, bývalý rektor Innsbrucké univerzity.

Jedno nutno panu redaktorovi Dr. Štulovi přiznat: patří do Guinnessovy knihy rekordů. TÝDNĚ, úplně SÁM v 81 letech, dokáže vyprodukovat 16 stran svého soukromého časopisu. J. Vlček, 91letý, tam pouze figuru-

pokračování na str. 2

je. Již 18 let nese zodpovědnost –lš- za úroveň čtenářů tohoto snad nejčtenějšího časopisu katolíků. Úzkost a strach v duších jeho čtenářů nepotlačí ani útěšné slovo Kristovo v evangeliu. Mám s tím dlouholeté zkušenosti.
Jan Rybář

KŘEST – ČÍM PRO NÁS JE ?

Co nám je křtem nabízeno?

Co se odehrává s křtěným a co se může odehrávat s přítomnými?

Příprava na Velikonoce vrcholí „obnovou křestního slibu“.

Hospodin si vyvolil Izrael a zavázal se mu manželskou smlouvou (nerovnoměrnou, pro Izrael nesmírně výhodnou). (Srov. Ex 19:4-8a) V Izraeli nebyli šlechtici ani poddaní. Srov. (Lv 26:13) Izraelita věděl, že je svobodným člověkem z královského rodu kněží. /1

Izraelští muži nosili na oděvu krásnou fialovou stuhu a třásně. /2

Izrael je nevěstou Hospodina a obřizka je rituálem svatebním. Srov. Ex 4:24-26. /3

Na mnoha místech Bible se Hospodin znovu a znovu Izraeli vyznává ze svého milujícího vztahu, ubezpečuje ho o své věrnosti a znovu a znovu jej zachraňuje. Jsme s Hospodinem královští manželé.

Křest je rituálem Nového Izraele. Patří k němu Janovo ponoření do vody a Ježíšovo ponoření do Ducha svatého.

České označení Jan Křtitel je matoucí. Jan nekřtil. (Slova: křest a křesťan, jsou od slova Kristus.)

Jan kázal: „Obraťte se a dejte se ponořit na odpuštění hříchů. ...

Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání, a nezačínějte si říkat: 'Náš otec jest Abraham!'...

Každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně. ...

Já vás ponořuji jen do vody. Mesiáš vás bude ponořovat do Ducha svatého a do ohně. Pšeniční shromáždí do své sýpky; ale plevy spálí ohněm neuhasitelným.“ (Sr. Lk 3:3-18)

Ježíš přišel za Janem, aby se dal od něho ponořit. Ale on mu bránil: „Já bych měl být ponořen od tebe, a ty jdeš ke mně?“ ...

Když byl Ježíš ponořen, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: „Toto je můj milovaný Syn ...“ (Sr. Mt 3:13-17)

V Izraeli je životodárnost vody zřetelnější než v našich krajinách s dostatkem vody. Na vodě z nebe tam závisí život. Ale ohrožující voda povodně a nespoutaný mořský živel je symbolem zla. Dodneška židé užívají rituální koupel a omývání.

Jan Předchůdce Páně vyzýval Izraelity:

„Vzdělali jste se od Hospodina. Jdete na opačnou stranu, směřujete do záhuby, hrozí vám utopení ve zlu. Obráťte se k Bohu a změňte své smýšlení a jednání.

Kdo přiznává, že se sám neubrání zlu vnitřnímu ani vnějšímu, sestup do vody a pros o pomoc.“ Ti, kteří se takto káli, sestupovali do tůň Jordánu: „Vyznávám se z těch a těch vin. Ještě krok a dravý proud mě strhne. Bože, prosím tě, zachraň mě!“ - A Jan toho člověka vytáhl na břeh.

Ježíš nás přišel zachránit. Pokřtít znamená „stvořit“ člověka do Ježíšovy podoby. Při stvoření nám byl vdechnut duch boží. Při stvoření nového člověka - při křtu - nám je v další míře dáván Duch. („Mesiáš vás bude ponořovat do Ducha božího“, řekl Jan.)

Základní formou křtu je křest dospělého člověka. /4

Objeví-li někdo Boží přízeň a nabídku záchrany, osobního přátelství a celoživotní pomoci, chce-li přitakat Ježíši svým životem, touží-li se stát Ježíšovým učedníkem

Foto: MUDr. Jiří Lepš

- požádá církev, aby mu byla průvodkyní při poznávání a porozumění Bohu. Čekatel křtu je pak většinou v delším časovém období uváděn do křesťanského způsobu života.

Prochází Janovým „ponořením“ - „obrácením“ se od zla k přátelství s Bohem. /5

Pak je čekatel křtu uprostřed shromážděné církevní obce ponořen do Ducha božího, aby Ducha přijal do svého života.

Každé dítě a každý člověk je milovaným dítětem. Někteří lidé své rodiče neznají. Křest je smluveným znamením. Křtem se nám Bůh viditelně vyznává: „Jsi můj, patříš do mé rodiny.“ Při křtu nás Bůh bere do náruče a prohlašuje: „Ty jsi moje milovaná

dcera, můj milovaný syn“.

Naše první životní období začalo v děloze. Děloha je vnitřní náručí matky. Mnoho lidí pak mělo a má vědomou zkušenost s milující náručí maminky.

Milující náruč je nám stále potřebná: rodičů a dětí, manželů, přátel, i Boha.

Křestní formule doslova znamenají: „Já tě ponořuji do jména Otce, Syna i Ducha svatého“. („Já tě ponořuji (vkládám) do Jména, do náruče Boží, do lásky Otce, Syna a Ducha.) Při stvoření nás oživil Duch boží, při křtu nás Duch obnovuje a přetváří do nové podoby. (Bůh stále tvoří: své děti a své učedníky.)

Kristus je zachráncem; oceňujeme jeho pomoc, rádi bychom mu byli k ruce. On sám nás zve do své záchranářské party. /6

Ke službě záchranáře je pokřtěný vybaven dary Ducha božího.

Pokřtěný se pak učí objevovat krásu blízkosti, náruče Boha. Celý život a celou věčnost budeme mít nad čím žasnout.

Při křtu jsme také do lidu božího přijímáni druhými. Křtem i my říkáme křtěnému: „Patříš mezi nás, i v našich srdcích máš trvalé místo. Jsme jedné krve.“

Křtem je člověku odpuštěna dosavadní vina, ale navíc nám Bůh slibuje: „Jsem tu pro tebe, navždy jsi můj, nikdy se tě nezřeknu, navždy ti nabízím své přátelství, pomoc a milosrdenství.“

Křest se neopakuje, Bůh se pro nás rozhodl jednou provždy. Pro nás pokřtěné je ale každé slavení křtu příležitostí děkovat za naše místo v Boží rodině.

Svatosti slavíme ve společenství druhých, proto se neptáme jen co se děje s křtěným, ptáme se, co se může a má dít s námi ostatními. Při slavení kterékoliv svatosti má Bůh pro každého bohatě prostřený stůl. Nakolik jsem otevřen božimu slovu, Ježíšovu přátelství a darům Ducha, nakolik s Bohem a druhými spolupracuji, natolik mohu být obdarován.

Např. při biřmování se může stát, že někdo z kostela je obdarován více než některý biřmovaný nebo biřmující. Při každé svatbě mohou a mají manželé slavit to, že mají jeden druhého, že je má Bůh a oni Boha.

Každá Večeře Páně je dalším „dovršováním“ křtu. Pokaždé při Večeři Páně prosíme Ducha svatého, aby nás proměňoval do Ježíšovy podoby, abychom čím dál víc přijímali jeho způsob myšlení, mluvení a jednání.

Ježíš nejde životem jen vedle nás, chce nás navíc vnitřně přetvářet. Máme být jeho Novým Tělem, vydávající se na záchranu dnešního světa.

Stáváme se tím, co konzumujeme. Biblický obraz krve souvisí s Duchem. U stolu Páně

jsme napájeni Ježíšovou krví, jeho a Otcovým Duchem. (To se ví, že k tomu nestačí zbožné polknout a nutit se do zbožných pocitů.)

Příprava na Velikonoce z naší strany vrcholí „obnovou křestního slibu“. Velikonoce jsou našimi největšími svátky. Čtyřicet dní se na ně připravujeme. Padesát dní pak slavíme radost ze Vzkříšení.

Připravujeme se na Velikonoce, abychom se co nejvíce svým způsobem života podobali Kristu. (Kristus je naše pojmenování Mesiáše, Pomazaného.) Králové, kněží a proroci byli pomazáváni (ve smyslu ovonění) vonným olejem, aby celým svým jednáním „voněli po Bohu“, jeho ušlechtilostí. Pomazaných bylo mnoho, stejně i pokřtěných, ale každý nepomazaný voní Bohem.

Nám záleží na tom, aby lidem s námi bylo dobře, abychom byli příjemní jako krásný parfém, abychom voněli Kristem. /v

Poznámky:

11 Kněz má přímý přístup k Hospodinu, nepotřebuje žádné prostředníky. Izraelité byli od pěti let vzděláváni Tórou (Učením), aby si rozuměli s Bohem.

12 Fialová stuha souvisí s fialovou barvou oděvu velekněze. (Fialová purpurová barva byla nejdražší, v antice nosili purpurové roucho jen císaři a senátoři. U nás je nosí biskup.)

Dodneška židům z oděvu koukají trásně – z jednání žida má být vidět, že jedná podle příkázání Božích.)

13 Obrázka je nejdůležitějším znamením. Intimním, je určena jedinci, ne veřejnosti. (U nás se kdekdo křížem honosí). Zbožnost má být cudná.

Bez porozumění obrázce dost dobře neporozumíme křtu. V řadě kultur byla a je obrázka rituálem dospělosti mužů. Pouze Izraelité obřezávají malé chlapečky. Příbuzenství je dvojitě, pokaždé je založeno na krvi. „Jsme jedné krve, ty i já.“ První příbuzenství je pokrevní - členové rodu mají stejnou krev. Druhé je sešvagření - muž se stává příbuzným skrze krev své nevěsty, jejíž krev byla prolita při defloraci.

Izrael je nevěstou, ale před Hospodínem jej zastupují muži, při obřizce teče krev muže. Při obřizce se říká: „Jsi ženich, je to zpečetěno krví.“ Je to znamení přátelství na život a na smrt.

Ježíšova krev svědčí o jeho lásce. „Vezměte a pijte. Toto je má krev, krev svaatební smlouvy“.

Odříznutou předkožku, židé pochovávají do země, odkládají „starého člověka“.

My při křtu odevzdáváme „starého (vzpurného) člověka“ vodě (která je obrazem smrti, utopení). Vstává „nový (vzkříšený) člověk“. V Čechách se při křtu ponořovalo až do 13. století.

KDY MÁ KŘESŤAN RADOST?

Pane faráři, rozhodně nejsem „pokročilý učedník“, nejsem dokonce ani „papírový učedník“ a křesťanství teprve objevuji, přesto jsem se na Vaši pobídku z nedělního kázání zamyslela nad tím, co to znamená „nastavit druhou tvář“. Budu moc ráda, najdete-li si chvílku a případně mě vyvedete z omylu ... jsem opravdu úplně začátečnick.

Myslím, že jde především o vědomí, že člověk, který mi provedl něco zlého, mě vlastně nemůže urazit. Věřící ví, že jej uráží člověk z tohoto světa, patrně proto, že ho nějak zdeformovali jiní zlí (tedy zdeformovaní) lidé, třeba rodiče, kteří ho zanedbávali. On ale ví, že jeho duše směřuje někam nad tento svět, k tomu být u Boha, být věčná a nesmrtelná. My se k tomu můžeme přibližovat, Ježíš byl ale cele u Boha. A proto také mohl snášet urážky a ponížení s vědomím, že se ho vlastně nedotýkají. Nejjasněji to říká v Janově evangeliu:

Moje království není z tohoto světa. Kdyby mě království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.

Naše víra není dokonalá, a proto se nás urážky zlých lidí dotýkají, proto cítíme hořkost, mnohdy i touhu po pomstě.

Foto: Martin Sirkovský

14 Než jsme byli stvořeni, nikdo se nás neptal, zda o život a existenci stojíme – nebylo koho se ptát. Ke křtu je třeba přitakání.

15 Přijímá „obracení se“ jako celoživotní proces. Stále máme možnost si své názory a postoje porovnávat s Ježíšovými názory a jeho jednáním.

16 Ježíš řekl: „Udělám z vás rybáře (vytahující ryby z vody na břeh), dnes by asi řekl: „Udělám z vás záchranáře vyprošťující lidi z nebezpečí a zla“.

Ve své knížce Pozvání k Večeři Páně citujete židovskou moudrost: „Moudrý je ten, kdo ví, že jeho cena nespočívá ve vlastním výkonu, ale v pozornosti, kterou mu prokazuje Bůh.“ To mi přijde jako klíčové – to důležité, pravé a ryzí ve mně je od Boha a to mi nemůže nikdo vzít.

Již dlouho mi vrtá hlavou, co to vlastně znamená ona tolikrát připomínaná pokora. Zdá se mi, že tato židovská moudrost ji alespoň trochu vysvětluje. Chápu správně, že jde o vědomí, že to není samozřejmost, že mi Bůh prokazuje pozornost, ale zároveň také o to, že pokorný člověk má zdravé sebevědomí (v tom smyslu, že ví, že pro Boha je cenná bytost (a tedy by jí měl být i pro lidi))?

Být chudý duchem by pak znamenalo vědět o své nedokonalosti, o tom, že je potřeba stále se učit, snažit se chápat víc ... a zároveň k tomu brát sílu právě z vědomí, že „když se snažím, bude mi pomozeno“, že moje úsilí má smysl. ...

A mohu-li vás zdržet ještě chvílku, jak už jsem psala, nejsem pokřtěná a moje rodina je naprosto ateistická. Přesto moji rodiče vyznávají v podstatě velmi křesťanské hodnoty a vřdycky mě k nim vedli (jen vůbec netušili, že jsou křesťanské). Já v Boha věřím od dětství, léta se večer modlím – je-li to vůbec modlitba. Děkuji Bohu za to dobré a prosím ho za své blízké, aby se jim nestalo nic zlého, případně pokud řeší nějaké trápení, aby jim pomohl. Když jsem poznala P., začala jsem objevovat křesťanství, oslovuje mě. Hodně si o něm čtu, pokud je příležitost, doprovázím P. na mše. A samozřejmě se snažím číst Písmo a zamýšlet se nad ním. Narážím ale na překážky. Nevím, jak se modlit. Když jsme se zkusili modlit s P. společně, nedokázala jsem vůbec ta slova říct nahlas (sama se modlím zásadně potichu, „vnitřně“) – prostě mi nešla přes pusku.

Za slovy třeba Otčenáše nedovedu vnímat nic osobního, nic bytostného a modlitby při mši jsou pro mě také jen ritualizovaná slova, jejichž obsah mi zůstává zastřen ... Něco mi osvětlilo „Pozvání k Večeři Páně“, ale pořád ještě příliš tápu ve tmě. Neporadil byste mi prosím, co si přečíst, nebo spíše jakým způsobem se „vyladit“, aby pro mě Večeře Páně nebyla – neurazte se prosím – tyjtárem, ze kterého je pro mě nejpodstatnější čtení z Písma a kázání, nad kterými se můžu zamýšlet? Stále jsou mi mnohem blíže třeba verše Jana Skácela nebo jiných mých oblíbených básníků, než modlitby.

Otázek bych samozřejmě měla mnohem víc ... a přeji Vám, ať se Vám daří, T.

Kdy máme radost? Když se my, nebo někdo jiný, dobře ptá. „Nebudete-li jako děti, nevedete do božského království“ – děti chtějí růst, ptají se, chtějí vědět.

**ARNOŠT LUSTIG:
„JSEM JAKO MOUCHA
BEZ KŘÍDEL“**

Rozhovor začneme u dveří úplně obyčejného činžáku pod pražským Vyšehradem, ve kterém má Arnošt Lustig úplně obyčejný byt. Zvoním. Seběhne spisovatelův šedesátiletý syn Pepi, otcova věrná kopie. „Ahoj!“ podává mi ruku.

Dobrý den.

Pepi Lustig: Ahoj! Tykáme si, ne? Řeknu ti, že fotr byl sice v Buchenwaldu, ale teď to je horší... Opravdu je slabej. Prosím tě, pořádně si vydrhni ruce. Kafe? Čaj? Bábovku? Tati, máš ho tady!

Dobrý den, pane Lustigu.

Arnošt Lustig: Nazdar, bejku... Hele, za jiných okolností bych teď spal, ale řekl jsem si, že ten rozhovor uděláme, protože se v tobě vidím. Vždyť já v mládí dělal to, co teď děláš ty – reportéra. Jednou jsem dostal za úkol pořídit interview s ministrem školství Nejedlým, což byl nerudný dědek, který štekcal vysokým hlasem: „Nemám čas!“ Tak jsem mu řekl, „no jo, ale mě poslali z rádia, a když to nepřinesu, tak to bude chybět ve večerním vysílání.“ Rozhovor dal, ale štekcal na mě skoro jako Hitler: „Vy se ptáte, proč nemám Dvořáka tak v lásce jako Smetanu? Já Dvořáka nemůžu ani cítit!“ Nejedlý byl taková malá štekna, ale Rusové ho chtěli prezidentem. Protože byl blbej. No, úplně blbej nebyl, napsal životopis Smetany, ale to je jedno. Já se v tobě prostě vidím, a tak to uděláme. (V následujících minutách vypráví Lustig o všem možném – dokonce i o jakémsi Maimonidovi ze středověké Córdoba.)

Co kdybych vás, s dovolením, občas přerušil nějakou otázkou?

Pepi Lustig: To máš smůlu...

Víte, já bych se ptal docela rád o něco osobněji než jindy. Můžu?

Arnošt Lustig: Musíš.

Pátým rokem máte rakovinu. Je to jenom k vzteku, nebo vám nemoc přinesla i něco dobrého?

Všechno, co prožije spisovatel, je užitečné; i když je to neužitečné. Na téhle nemoci je hloupé, že udělám čtyři kroky a musím si jít lehnout – jsem slabý jako moucha bez křídel, která chce lítat. Dobře vím, že je rakovina kurva, Dientsbier zemřel předminulou sobotu, umírají další a další, nikdo neví, co ten nádor udělá... Já ale doufám, že se vyléčím, protože mám vynikající lékaře, jako je třeba docent Kozák, což je génus. Ze všeho v životě jsem se zatím vylízal, tak se snad vylížu i z rakoviny. A žiju v úžasné pohodě – psaní mi jde, a to je hlavní. Taky mám senzační děti, Pepik se o mě přijel starat z Ameriky jako o své šesté dítě, přijela taky naše

Eva ze Švýcar, která mi dělá denně vývar... Mně se zdá, že mám fajn život.

Jste strašně zesláblý.

Ale já tu nemoc oddělil ostatním drátem.

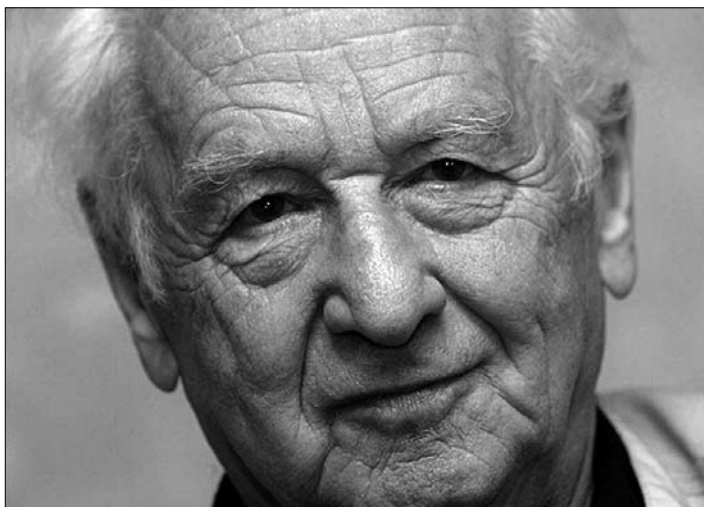
To se dá?

Asi jo... Teď tu třeba ležím. Až odejdeš, tři hodiny budu spát vyčerpáním, ale to k tomu patří, i to vyčerpání odděluju od života, i to je za ostatním drátem. Hele, rakovina je osud a já jen doufám, že bude koncovka příznivá.

Jak si představujete příznivou koncovku?

Všechno dobře dopadne. Jednou přijdu na kontrolu a doktor řekne: „Už tam nic nemáš.“ Vždyť třeba takový herec Michael Douglas, ten měl rakovinu jícnu – a před pár dny stálo v novinách, že to zmizelo. Samo. U mě je ta možnost taky, jak mi říkal docent Kozák. Takže mám naději.

Původní otázka zněla, jestli vám nemoc

přinesla i něco dobrého. Přinesla?

Je to třeba lekce v pokoře. Uvědomíš si, že lidské tělo je jako auto – pořad jezdí, pak začne cukat, ale nic vážného, je to jen nějaká hadička, která se uvolnila. Když montér vezme kleště, hadička zase drží. Jenomže v těle je nespočet hadiček... A když jsem si uvědomil křehkost existence, stal jsem se pokornějším. Moje maminka vždycky radila: „Važ si svého zdraví,“ a já jsem odsekával: „Jak mi můžeš říkat takový blbosti,“ ale ona měla pravdu. Dokud jsi zdravý, tak toho o pokoře ještě tolik nevíš... A potom mi taky připadá zajímavá ta moje současná slabost, člověče – objevil jsem kvalitu slabosti.

Slabost může mít nějakou kvalitu?

Slabost ti vezme sebevědomí. Už se nepřeceňuješ, už se ani nedoceňuješ, spíš se začínáš podceňovat a objevuješ svoje křehčí, slabší stránky.

Můžete být konkrétnější?

Já se třeba v noci probudím a mám potřebu doplnit svoji knihu, Miláčka. Ale nezvládnou udělat ty tři kroky k psacímu stolu, kde bych to napsal – nemám sílu. Takže doufám, že svůj nápad do rána nezapomenu. Většinou zapomenu, ale zároveň si říkám: Možná je to velmi příznivé pro čtenáře.

Když si tohle všechno uvědomujete, co z toho pro vás vyplývá do dalších dní?

Nic. Když se stane něco špatného, tak v lidské povaze je tvářit se, že se to vlastně nestalo. A tím tomu zlému vlastně odoláváme. Kdybych si připustil to nejhorší, tak podlehnou o kolo dřív – protože ono je to jako zápas v boxu na dvanáct kol.

Ta nemoc? Anebo celý život?

I ten život, i ta nemoc. Vždyť nemoc je život; jenom blbej. Podle mě je rakovina určitá daň.

Za co?

Za Krista se lidi dožívali třiceti let, teď se dožívají devadesáti. Tak za to. V Talmudu stojí, že než se dožítí sta let je lépe být mrtev.

A vy tušíte, jak to staří rabíni mysleli?

Talmud psali takoví pochybovači, kteří na leccos přišli – třeba na to, že na záchodě nemáš nikdy spěchat, i tohle stojí v Talmudu. Všechno ostatní zapomeneš, ale takovéhle poučky si zapamatuješ.

Proč se na záchodě nemá spěchat?

Protože se máš uvolnit. Umožnit tělu průchod, aby se vyčistilo. Jako dítě jsem neměl nikdy trpělivost sedět na záchodě, ale dnes už vím, že na tom něco je.

Ozývá se zvonek, před domem stojí kolega David Neff.

„Přišel fotograf? To je blbý, že mě bude takhle fotit,“ říká Arnošt Lustig.

„Tati,“ povídá Pepi, „tak si obleč tričko. A pij už konečně ten čaj, máš tam sirup proti chrchlání...“ David Neff si mýdlem vydrhne ruce a vstupuje do místnosti.

Vy Davida znáte, nebo vás mám představit?

Znám. Nazdar, Neff, ty bejku! S tvým dědou Vladimírem a s Hrabalem jsme se jednou pokusili prochcat Niagaru zespoda! A vzpomínám, jak se ptal tvého dědy konzul: „Proč chcete jet do Ameriky, pane Neff?“ Děda řekl: „Já se chci přesvědčit, že existuje!“ A teď mě chce Neffův vnuk fotit – co mám dělat, abych tam nevypadal zničeně? Bejku, poradíš si? Udělej to co nejrychleji, ale vyfoť mě tak sympaticky jako nedávno Tomáše Töpfera.

Aha... Tak, Poláčku, zase se ptej, nebo mě Neff nikdy nepřestane fotit!

Když vám lékaři řekli, jak vážně jste nemocný, začal jste nějak bilancovat?

Ani mě nenapadne – já věřím, že je ke mně osud navzdory všemu příznivej. Co přišlo, mělo přijít a zase to odejde. Takže nebilancuju. Ani nemyslím na smrt. Myslím na Ditu Saxovou, na Miláčka, na svoje knížky. A to je příjemný. Mám pocit, že můj život má ten správný smysl.

A co to je?

To nevím, ale cítím se jako ryba ve vodě. Tohle přirovnání lidi vymysleli skvěle, protože vyndej rybu na vzduch a uvidíš, jak se bude mrskat hrůzou... Já ti řeknu, co mě napadlo, když mi diagnostikovali rakovi-

nu: „Musím se chovat jako chlap.“ Byla to sice rána, ale hned v tu vteřinu jsem si řekl: „Nepodělej se, buď optimista.“ Protože rakovina je sice daň za dlouhověkost, ale lékaři už ji dovedou léčit, což je úžasný. Proto se je snažím poslouchat a nejsem jako třeba Pepa Vinklář, který měl rakovinu plic, ale pořád sebevražedně kouřil. Já mu to říkal, ale vůbec nereagoval, nenechal se zastavit. To já jsem dobrý pacient – když mi řeknou, že něco nesmím, tak to nedělám.

Možná Vinklář tolik nelpěl na životě.

Lpěl, byl dokonce zamilovaný. Ale nešťastně, protože ta holka byla odněkud z Kanady, a když jí volal, předávala telefon svému muži. Což od ní nebylo moc hezký.

Říkáte, že nemyslíte na smrt. A já vám nevěřím.

Moc na ni nemyslím, protože smrt je v tobě přítomná stále, s tím se člověk narodí. Jenomže když je ti deset, tak na smrt kašleš, když je ti dvacet, tak s ní flirtuješ, ve třiceti si říkáš, „ještě mám spoustu času...“. Ale smrt je pořád v tobě, zvykneš si na ni. Jenom si přeješ, aby ses vypařil. Abys neobtěžoval moc lidí svojí mrtvolou.

Mezi námi – mně je třiatřicet a smrti se bojím.

Možná to není ani tak strach, je to spíš opatrnost. A určitá suma opatrnosti je užitečná, protože kdyby voják nebyl opatrný, tak ho zastřelí v prvních minutách... A ještě něco ti řeknu – kdybych tě poslal na dva dny do Osvětí, tak se smrti rozhodně bát nebudeš, protože jí uvidíš tolik! Tam zabili deset tisíc lidí ve dne, deset tisíc v noci – a to tě prostoupí. Zvykneš si. Já se už opravdu nebojím.

Začal jste si dělat poslední dobou pořádek ve svých věcech?

Kvůli tomu, že jsem nemocný? Proboha, už se na tu rakovinu vykašlám! Já ti řeknu, co pokládám za pořádek – chci otisknout to dobré, co se mi povede napsat, a co se nepovede, to chci zahodit. Mně stačí k životu páska do stroje, víc nepotřebuju. Jídla mám, kolik chci, peněz si vydělám o něco málo víc, než by bylo nutné, ředkvičky si můžu koupit vždycky, na ničem dalším nelpím. Což je asi židovská vlastnost, protože ti druzí nás nakonec vždycky okradou o všechno.

Teď a tady? To je hloupost, kdo by okrádal Židy?

Já myslím, že je to pořád ve vzduchu. Kdysi jsem si třeba koupil domeček u Hradčan, na Novém Světě, a po návratu z emigrace už jsem ho zpátky nedostal. Škoda. Když jsem odtud odcházel, tak jsem ho nabízel Otovi Pavlovi a Květě Fialové, ale oni byli tak slušní, že ho nechtěli. Což byla chyba. Kdyby si ho vzali, tak tam dnes bydlím.

A vy myslíte, že by se snesli v jednom domku Pavel s Fialovou?

Ti se snášeli báječně, byli to úžasní kámoši, možná spolu i pekli, i když Květa není na sex... Nebo já vlastně nevím, jak to má, protože mi jednou řikala: „Můj sex, to bylo jedno fiasko za druhým,“ jenomže vedle ní seděl dirigent Libor Pešek a zasvěceně řekl:

„Kecáš.“ Květa se nezmohla na odpověď. (Arnošt Lustig dostává dlouhý záchvat kašle.)

Máte bolesti?

Bolesti mám – a nenávidím je. Dneska mě třeba bolí břicho, je to nepříjemné. Bolest je špatná. Je neviditelná, nesdělitelná, a když si stěžuješ, vypadáš jako skuhral. Ale nemluvíme trochu moc o nemocech? Vždyť já přece žiju, to je to hlavní! Žít je víc než rakovina. Vůbec třeba nepřemýšlím o tom, že bych si dával věci do pořádku, naopak. Vždyť vidíš, že tady mám bordel, který už ani do pořádku dát nejde. Mým snem bylo uklidit kuchyňský stůl, ale to se mi podařilo jenom z jedné čtvrtiny. I tak to pokládám za životní úspěch.

Asi to už budu muset respektovat.

Co?

Že se ze všech sil snažíte vytvářet dojem chlapa, který je vlastně v pohodě.

Já se nesnažím o nic, mně je úplně všechno jedno. Taková je moje povaha – že mi je všechno jedno. Jako v tý písničce. Hele, a už se nebav o nemocech, bejku.

Zažíváte touhle dobou něco opravdu hezkého?

Odpovím ti dvěma slovy a tím skončíme. Jsem zamilovaný.

Mluvte vážně.

Mluvíme vážně. A je to tak krásný, že se všechno ostatní zmenší do velikosti špendlíkových hlavičky.

Jak vypadá zamilovanost ve čtyřiaosmdesáti letech?

Stejně, jako když je ti patnáct.

Pepi Lustig: A byla doba, kdy jsi nebyl zamilovaný?

Arnošt Lustig: Byla, bohužel.

Kdy?

Když už jsi dlouho ženatý, tak to trochu zevšední. Což neznamená, že nemáš toho druhého rád, že nepoživáš tvoji nejvyšší úcty... jenom okouzlení už tam chybí. Ale když zamilovaný jsi, tak kam se hrabe rakovina?

I v případě, že není láska opěťovaná?

Já mluvím o lásce opěťované, jinak to nefunguje. Hele, o všem, na co se mě ptáš, by se daly psát romány – a ty chceš, abych ti to vysvětlil dvěma větama.

Jestli jste zamilovaný a vaše láska je opěťovaná, tak gratuluju.

No tak děkuju a ptej se dál.

Kdyby se stal zárazk a zítra byste měl sílu, kam byste si vyrazil?

Do Pařížské ulice, kde je kavárna Barock, a tam bych si dal tři jahodový knedlíky. Jsou pěkně drahý, ale tak dobrý, že nelituješ výdajů. Potom bych se prošel po Staromáku, což je sama o sobě slavnost – jenom bych se díval kolem sebe a procházel bych se, jak dlouho bych to vydržel... A potom bych šel na pivo do Platněřský, kde mají přechlazenou belgickou Stellu – to je jediné pivo, které se vyrovná plzeňskému. A plzeňského já vypiju tři litry denně; zrovna teď mi Pepi jedno naleje. Že jo? Pak bych si koupil letenku na čtrnáct dní do Ameriky a věděl bych, že život opět fíčí ve správných kolejkách... Dou-

fám, že se to stane. A že to bude třeba už za dvě neděle.

Co byste dělal v Americe?

Zajdeme tam s dětma na pizzu, kterou mají bezvadnou, na to se těším. Češi jsou výborní kuchaři, ale pizzu ještě neumí tak dobře jako Italové v Americe. Já bych sem pozval Italy. Jenom kvůli pizze bych je pozval do Čech!

Tak, a teď už mám poslední dvě otázky, abych vás nevybiloval.

Ten je zdvořilej, vid', Pepi? A jak lže!

Máte ještě nějaké sny?

Napsat poslední povídku své existence.

Bude něčím výjimečná?

Bude, už ji mám tak trochu v hlavě. Určitě vím, že se hlavní hrdina bude jmenovat Gross.

A má to být něco jako umělecká závěť?

Ani nápad, žádná závěť neexistuje. Ale bude to o Židovi, který nechce, aby skončila válka. Je to zlý sobec, ale vypadá jako Ježíš Kristus z idealizovaných obrazů, takže mu každý věří... A určitě napiš, že je to patent, ať mi to někdo neukradne.

Když tu povídku nadiktujete Pepimu, už zítra bude hotová.

Diktovat neumím. Sám si ji musím napsat na stroji.

Proč na stroji, když máte počítač?

Mám počítač a budu mít ještě lepší, ale na stroji píšu, protože mi to úžasně vyhovuje.

Ostatním to komplikuje život – musí po vás texty přepisovat.

Když jsi spisovatel, tak jsi bezohlednej – všichni ostatní jsou ti jedno. Zabýváš se jen sebou. Mě baví psát na stroji. A tím končím, tvá Máňa.

Dobře, já taky končím. Nemám dalších otázek.

To jsem zvědavěj.

Pepi Lustig: Počkej, když se jmenuješ Poláček, nemáš v sobě Žida?

Ne, nemám.

Arnošt Lustig: Že se nestydíš! Tak ahoj, bejku. A ahoj, Neff! Pozdravuj dědečka v nebi!

Tomáš Poláček, Mfd, 27.1.2011

A. Lustig se narodil v r.1926, v rodině pražského maloobchodníka. V roce 1941 byl tento „libeňský rošťák“ z rasových důvodů vyloučen ze školy a poté se učil krejčím. V roce 1942 byl transportován do terezínského ghetta a poté prošel Buchenwaldem a Osvětími. „Během těch tří let v lágrech jsem byl třikrát odsouzen k smrti zastřelením, x-krát do plynu,“ vzpomínal. V březnu 1945 uprchl z pochodu smrti do Dachau a do konce války se skrýval v Praze.

Z Mauthausenu se mu vrátily matka se sestrou, ale otec zahynul v plynové komoře v Osvětími. Po válce vystudoval novinářinu a pracoval v několika denících a v rozhlase. V letech 1948 až 1949 se jako zpravodaj zúčastnil první arabsko-židovské války. V Izraeli se také oženil s Věrou Weislitcovou, příslušnicí židovské brigády cvičené Antoninem Sochořem. Spolu měli syna Josefa a dceru Evu.

AKTUALITY

Setkání těch, kteří připravují přímluvy (modlitby věřících) na bohoslužby.
ve čtvrtek 10.3. ve 20 h. – fara

Česká Křesťanská akademie v Letohradě pořádá **přednášku Mgr. Jana Hábla Ph.D.:**

Lidé - ani andělé ani démoni - Komenský a formování lidského charakteru

čtvrtek 24.3. v 19 h. - evangelický kostel

Setkání na ekologické téma s Martinou Kadlecovou, farářkou v Silůvkách
18.3. ve 20 h. na evangelické faře.

Evangelická vzdělávací akce královéhradeckého seniorátu pořádá přednášku na téma: „Smíšená manželství“. Přednáší Václav Vacek. Setkání je otevřené pro veřejnost.
Sobota 26.3. v 9.30 h. - evangelická fara.

Setkání s Vojenem Syrovátkou na téma o rodině (různé modely během věků včetně rozšířeného stylu single).
15.4. ve 20 h. na evangelické faře.

Výstava obrazů Jany Zamazalové
4.3.-30.4. - Galerie IVKO, Komenského ul.

Divadlo Bolka Polívky: Český lev
7.3. v 19.30 h. - Dům kultury

Přednáška: Rumunsko a Moldavsko
8.3. v 18 h. - Knihovna

Prázdninový turnaj v piškvorkách
11.3. - Čajovna pod střechem

Kurs vázání šátků a nošení dětí
15.3. v 10 h. - Centrum pod střechem

Dobrodružné putování po rumunských řekách
16.3. v 18 h. - Centrum pod střechem

Dechová harmonie Letohrad: Z českých luhů a hájů (jarní koncert)
18.3. v 19.30 h. - Dům kultury

Přednáška: Hrad Lanšperk
22. 3. v 17 h. - Knihovna

Seminář: První (k)roky s dítětem - od narození do školky
23.3. v 17 h. - Centrum pod střechem

Povídání o mašinkách - Ročenka 2010
23.3. v 18 h. - Knihovna

Večer v rytmu djembe
25.3. - Čajovna pod střechem

Divadlo - školní: Jánošík
25.3. v 9.30 h. - Dům kultury

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 9.února

Hřbitovy - předání obci. Zajistíme souhlas biskupství (čekáme na nového biskupa).
Kaple v Červené – osadníci Červené chtějí, aby kaple byla ve vlastnictví obce. Zjistíme, zda město Letohrad souhlasí. A zjistíme souhlas biskupství.

Orlický kostel – poškozená krytina. Firma pana Šponara o problému ví. Jen jak to umožní počasí, bude pracovat na opravě.

Schůzka rodičů – 17.2. ve 20 h. jsou na faru zváni rodiče dětí, které letos půjdou poprvé ke Stolu Páně.

Uklízečky a další, starající se o naše kostely se 17. a 24. února se sejdou na faře.

Přímluvy – 10.3. ve 20 hodin se sejdou na faře ti, kteří připravují přímluvy.

Prázdniny – paní katechetka J. Skalická má připravené výlety pro děti: Olomouc, koupání v Ústí a vycházka do přírody

Postní obnova – hledáme kněze, který ji povede.

Program „Podstata slavení křesťanských svátků“ - nabídneme Centrua pod střechem.

Volby – v letošním roce končí mandát současných členů farní rady. Nové volby budou vyhlášeny.

Kopeček – na příští farní radu pozveme paní Marii Kudláčkovou a pana Pavla Tacla k přednášce prohlídek Kopečku pro veřejnost.

Příště se FR seje 16.3. v 19. h. na faře.
zapsala: *Jana Skalická*

Diecézní sbírky v r. 2011:

Svatopetrský haléř	27. února
Plošné pojištění 1	17. dubna
Bohoslovci	15. května
Na potřeby diecéze	12. června
Církevní školství	18. září
Misie	23. října
Plošné pojištění 2	13. listopadu
Charita	4. prosince

BŘEZEN VE STREETU

Měsíc na téma: FACEBOOK (závislosti, ochrana osobních údajů, info k „bezpečnému“ pohybu po facebooku)

7.-18.3. HLAVOLAMY – přijďte provětrat mozkové závity.

21.25.3. FIMO – možnost cokoliv si vyrobit z této hmoty, poplatek 20 Kč.

28.31.3 JUNGLE SPEED – turnáje o lákové ceny zaměřené na postřeh, rychlost a bystrý zrak.

Program vyhrazen pro klienty NZDM.

Divadlo: T. Williams - Skleněný zvěřinec
25.3. v 19.30 h. - Dům kultury

Jarní setkání duchodců
26.3. v 16 h. - Dům kultury

Ochotníci z D. Dobrouče hrají **divadlo: J. Patricka - Hledá se manžel**
27.3. v 17 h. – Orlovna, vstupné 50 Kč

ZPRÁVY Z CHARITY

ŠANCE PRO RODINU

Nový projekt Oblastní charity Ústí nad Orlicí, zaměřený na podporu ohrožených rodin. Podstata projektu spočívá v prevenci – vytvořit v rodině takové prostředí, aby v ní děti mohly bezpečně vyrůstat a nemusely být umístovány v dětských domovech nebo jiných ústavních zařízeních. Projekt je založen na úzké spolupráci s odděleními sociálně právní ochrany dětí, která fungují při pověřených obecních úřadech, a která ohrožené rodiny vyhledávají. Pracovníci „Šance pro rodinu“ pak v rodině podle jejich konkrétních potřeb pracují. Může se jednat o pomoc s nácivkem sociálních dovedností (úklid, hygiena), s hospodařením v domácnosti, s výchovnými činnostmi, řešení problémů s přípravou dětí do školy nebo s péčí o dítě, můžou zprostředkovat kontakt s odborníky nebo specialisty atd. Tato služba nenahrazuje rodičovskou péči. Její snahou je naučit rodiče samostatně pečovat o děti a domácnost.

Projekt je částečně financován z Tříkrálové sbírky a budeme vám vděční za podporu formou dárcovské SMS, a to:

jednorázově ve tvaru:

DMS SANCEPRORODINU

na číslo **87777**

nebo roční podpora ve tvaru:

DMS ROK SANCEPRORODINU

na číslo **87777**

Cena 1 DMS je 30 Kč. Oblastní charita Ústí obdrží 27 Kč. Při roční podpoře vám bude automaticky odečítána částka 30 Kč každý měsíc. Více na <http://www.darcovskasms.cz> Děkujeme vám.

SEZÓNÍ SBÍRKA ŠATSTVA

pořádá Oblastní charita v průjezdu fary v Letohradě na náměstí ve dnech: pátek 8. dubna: 14 – 17 hod. sobota 9. dubna: 9 – 11 hod.

Pro Pobytové středisko v Kostelci rádi přijmeme **jarní oblečení a obuv pro děti** a mladé lidi, **kočárky** na malé děti a **kojenecké oblečení, látkové pleny**, nepoškozené **nádoby** (hrnce, talíře, skleničky, příbory, hrníčky...), **hry pro děti** (stavebnice, puzzle...), **látky a větší zbytky látek** do šicí dílny, **povlečení, pletací jehlice a vlnu**, výukové **knížky pro předškoláky**, slabikáře.

Děkujeme.

Nad Újezdem

Zaskočen tichem zašlého vinohradu
modlitba rukou dávno zteřelých
nutí mě náhle sklonit hlavu
nechat si v týle roztávat zmrzlý sníh.

Tomáš Kaválek

KDYBY MNĚ V OBČANSKÉ PORADNĚ NEPOMOHLI, NEVÍM, CO BYCH DĚLALA

příběh z občanské poradny

Paní Eva je aktivní důchodkyně. K předváděcím akcím má nedůvěru, protože zná z televize jejich možné důsledky. Ale stalo se, že jednou se nechala zlákat nabídkou prohlídky českořebovské čokoládovny, kterou organizátoři předváděčky slibovali, a tak se poprvé v životě ocitla na předváděcí akci.

„Nejdřív nás dvěma autobusy odvezli do Českých Heřmanic, kde akce od 8 do 19 hodin probíhala. Celý den k nám mluvil pracovník reklamní agentury, nabízeli deku, polštář, biolampu, výrobky z aloe vera a vychvalovali jejich protirakovinné účinky. Protože můj manžel, vnuk a tchyně zemřeli na rakovinu, vybavily se mi smutné vzpomínky na ně. Řečník a jeho kolegové velmi dobře sledovali, kdo z lidí dává pozor a kdo ne. Pak nás vybrali asi deset. Nabízeli nám různé výhody, slevy na zboží, fotili nás a každého jednotlivě volali za plentu, kde s námi mluvili. Ptali se mě, jestli můžu dát měsíčně 500 Kč na splátky.“

Paní Eva podepsala smlouvu na zboží v hodnotě 15.990 Kč. Po chvíli si ale uvědomila, že jednala pod určitým tlakem a že zboží nechce, a tak šla za pracovníky agentury s tím, že chce smlouvu zrušit. *„Začali na mě křičet, že nejsou žádní kašpárci a že zrušení smlouvy přijde na 8.000 Kč. Tak jsem to raději nechala být...“*

Doma ale paní Eva zjistila, že jí k podpisu podstrčili i úvěrovou smlouvu na 26% úrok, takže by celkem nezaplatila 15.990,- Kč, ale 21.000,- Kč. Hned druhý den šla proto do Občanské poradny v Ústí nad Orlicí, kde jí pomohli sepsat odstoupení od smlouvy, a začít celou věc co nejdříve řešit.

„Byla jsem z toho úplně vynervovaná,“ říká paní Eva, „nevím, jak jsem mohla něco takového podepsat, jako bych to ani nebyla já... V poradně mě ale uklidnili, že zaměstnanci těchto agentur jsou speciálně školeni na to, aby člověkem manipulovali, ať si to nevyčítám. Všichni v poradně se mnou jednali tak hezky, až jsem z toho měla v očích slzy...“

Paní Eva zboží ani neprohližela a nerozbalené poslala zpět reklamní agentuře, ale vzápětí od nich přišla výzva, že v určený den si přijdou pro peníze přímo k ní domů. *„Ve vašem zájmu buďte mezi 10-12 h. doma, vyhnete se případným sankcím,“* píše se v dopise. V Občanské poradně doporučili nic neplatit, nereagovat a nebrat výhrůžné telefony. Brzy nato přišel paní Evě od agentury účet na 780 Kč za to, že věci, které jim vrátila, byly použité a znečištěné. *„Tohle mi přišlo úplně nejsprostější, protože zboží jsem vůbec nerozbalovala a ihned poslala zpět,“* komentuje paní. A protože podepsala ve smlouvě rozhodčí doložku, Občanská poradna jí doporučila částku 780 Kč zaplatit.

Nakonec všechno dobře dopadlo. Celá záležitost se vyřešila rychle. Paní Eva nemá

POZVÁNÍ DO ČAJOVNY

Zažte zimu u čaje a pořadů v čajovně. Dejte „sbohem“ jarní únava například u konvičky čaje s bylinou tulsi (druh máty), která má blahodárný vliv na různé zdravotní neduhy a posiluje imunitu. Naše čajovna nabízí celkem 48 druhů čajů černých, zelených, žlutý čaj, bílý čaj, tmavý čaj Puerh, kvetoucí čaj. Můžete tu ochutnat i jiné čaje rooibos, maté(podávané ve vydlabané dýňové slupce – kalabasse), honey bush, lapacho, citronovou trávu i směsi ze sušeného ovoce.

Pro návštěvníky je k dispozici zdarma herní stolní fotbal, kulečnický, stolní tenis a pover-play.

Probíhají zde turnaje, přednášky, zábavné programy. Vstupné na pořady v čajovně je dobrovolné.

Čajovna pod střechou
Taušlova 714, Letohrad

Povídání o čajích 1 – ČERNÝ ČAJ

Sklízí se vrcholové výhonky keře čajovníku nazývané fleše, které tvoří vrcholový pupen, porostlý bílými chloupky a dále jen 3 nebo i 5 lístků pod ním. K výrobě 1 kg čaje je zapotřebí 4 až 5 kg zelených čajových lístků. Sklizené čajové lístky se na rámech, ve stínu, při teplotě 20 - 24°C nechají 16 až 20

minut a zaplatila za to „jen“ tisíc korun. Zůstala jí nezaviděná zkušenost a hořkost z chování pracovníků agentury. *„A moc děkuji všem z Občanské poradny v Ústí za jejich ochotu a slušnost. Jedině jim můžu děkovat, že to takhle dopadlo,“* uzavírá paní Eva.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí

Občanská poradna Ústí n.Orl.

17. listopadu 69
Tel. 465 520 520

Otevírací doba:
Pondělí: 8 – 17 h.
Čtvrtek: 8 – 16 h.

Kontaktní místo Letohrad:

Na Kopečku 356
Tel. 465 520 520

Otevírací doba:
Každé liché úterý:
9 – 12 hod.

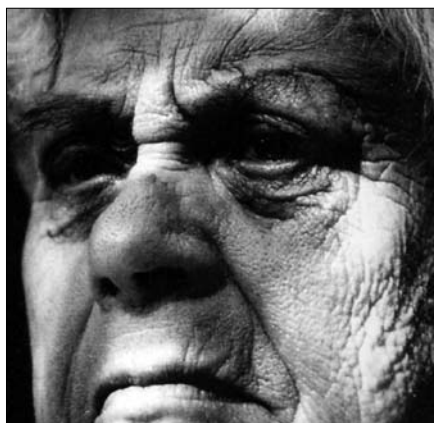

Foto: Vojtěch Švejkar

Bez kázně se ničemu nenaučíš, aneb se nenaučíš ničemu správně.

J.A.Komenský, Analytická didaktika

hodin zavadnout. Při zavadnutí se odpaří asi polovina vody, listy změkknou a jsou ohebné. Následuje proces svinování, dříve ruční, dnes se již provádí strojově v takzvaném rollelu. Uvolňuje se buněčná šťáva, která smáčí povrch listu. Následuje proces fermentace. Fermentace je slovo latinského původu, které označuje kvašení. Ve fermentační místnosti se čajové lístky navrství v 5 cm vrstvách na dřevěné lísky a uloží mimo působení přímého slunečního světla, při teplotě 25°C. Barva svinutých lístků se mění ze zelené na medově červenou. Poté se čaj ukládá do sušící pece. Horký vzduch potlačuje a vyrušuje oxidační enzymy. Nakonec zbývá usušené čajové lístky vytřít na speciálních sítích. Neprosáté listy se v krájecím či lámacím stroji zpracovávají na lánaný čaj zlomkový.

Příprava černého čaje: Černý čaj nikdy nevaříme, pouze spařujeme vroucí vodou 100°C, louhujeme 3 - 5 minut. Při louhování 1 - 2,5 minuty se uvolní pouze kofein. Při louhování 2,5 - 5 minut se uvolní tanin, který účinek kofeinu brzdí. Při přípravě čaje použijte porcelánové, keramické nebo skleněné nádoby. Kovové konvice nejsou vhodné, styk s kovem narušuje výslednou chuť čaje. Příště povídání o zeleném čaji.

Irena Moravcová

Cosí

Šedivé nebe. Cesta šedá.
Mé tělo s kýmsi cosí hledá,
až bez dechu jsme. A to je vše

Pak v koutku duše hledám cosí.
A nevím co –
jen že to něco ve mně prosí
o smilování –
A sám ležím jak bez duše.

Oldřich Mikulášek

Miluji povstalece varšavského gheta, nepřestává mě dojímat jejich statečnost. Důstojnost poražených. Proměnili beznadě v důstojnost. Ponížení v hrdost. Ze zapomenutých se stali nezapomenutelní.

Čím je člověk starší, tím bytostněji chápe propojení všech se všemi. Není náhodné Tolstého prohlášení, že kdekoli je na světě žebřák, má pocit, že také žebře. Každá matka, kterou potkám, je zároveň moje matka.

Důstojnost je možná totéž co naděje. Pro mne je to základní nejdůležitější ctnost.

Arnošt Lustig

DOPISY ČTENÁŘŮ

U KOHO A KDE JE TO ZASEKLÉ?

Jsem velmi vděčný bratru faráři Václavu Vackovi, který se v minulém Okénku svěřil s tím, jak ho trápí, že na ekumenických bohoslužbách nemůžeme společně slavit Večeři Páně. Tento balvan na cestě ekumenismu mi vadí také (a věřím, že většinou evangelíkům) a rozhodně by měl být odvalen. Schovávat se za fráze, že to není v lidských silách, je trapný alibismus. Musím podotknout, že nesním o jakési utopické organizační, věroučné, liturgické jednotě všech křesťanů (která mimochodem nikdy neexistovala, tudíž se ani není k čemu vracet), vnímám pestrost křesťanství převážně jako pozitivum a jsem vděčný, že jsem si v Letohradě mohl zvolit jako svůj duchovní domov společenství křesťanů - evangelíků. Rád bych podobný hlas zaslechl mezi všemi těmi (někdy snad i trochu hranými) nářky nad křesťanskou „nejednotou“ a „rozkošem“. Znáím mnoho lidí, kteří by možná na cestu následování Krista nevyšli, pokud by se jim nabízela pouze jedna podoba pozemské církve. Je skutečně třeba bojovat s tím, že je zde více cest? A nezáleží především na tom, vedou-li ke stejnému cíli?

Ekumenismus vnímám jako snahu o co nejlepší vzájemné vztahy mezi křesťany různých vyznání, o skutečné bratrství a sesterství. Zdá se mi, že se to u nás celkem daří. Nikdo mi v Letohradě nedal najevo, že jsem odrodilce či kacif, že nebudu spasen, apod. Zkrátka - dobře by se mi o ekumenismu povíдалo ... Nežli člověk nezakopne o ten zmíněný balvan společné Večeře Páně. Copak je to za bratry a sestry, když si nesednou k jednomu stolu? U prvních křesťanů se Večeře Páně mnohem více podobala skutečnému společnému jídlu ... Jelikož je vysluhování Večeře Páně přímým Ježíšovým pokynem, něčím, na čem mu velmi záleželo, má přežívající zákaz přichuť skandálu.

Pokud vás něco trápí, ba přímo štve, snažte se věci přijít na kloub, objevit příčinu. Pokuším se doplnit Václava Vacka, aby (snad) bylo jasněji. Tedy především, zákaz vzájemného slavení Večeře Páně není oboustranný, symetrický. Českobratrská církev evangelická k Večeři Páně zve všechny pokřtěné, kteří na základě svědectví Písem Starého a Nového zákona spolu s námi věří v Boha Otce, Syna i Ducha svatého (Agenda ČCE I, 26). Podobně i ostatní evangelické církve. Je tedy třeba říci, že z naší strany společnému stolu nebrání nic. Zde bych měl asi skončit, protože vysvětlení, proč společná eucharistická bohoslužba není možná, spočívá na těch církvích, které zásadní překážky vidí. V praxi tedy na církvích katolické a pravoslavné. Přesto se na tento tenký led pustím a pokuším se podat vysvětlení jakoby za druhé, neb jsem člověk zvědavý. Doufám, že budu případně opraven.

V minulosti se vynořila celá řada otázek, které tvořily rozdíly v učení o Večeři Páně mezi protestanty a katolíky. K těm tradičním a nejnámějším patřila forma vysluhování (pod jednou, pod obojí způsobou), způsob reálné přítomnosti Krista ve Večeři Páně, učení o tzv. přepodstatnění (transsubstanciaci), motiv oběti, resp. opakované oběti atd. Tyto rozdíly v pochopení, v nauce jsou buď překonány, popř. se řešení blíží, anebo přetrvávají, ovšem netvoří skutečnou bariéru ekumenického slavení. Ježíš řekl „vezměte a jezte“, nikoliv „vezměte a pochopte“. Rozpory v pochopení se utvořily i v rámci reformačních proudů. Problém není v porozumění Ježíšově hostině, alespoň ne ten zásadní. Společná ekumenická dohoda o základní úrovni biblických znalostí, jak navrhuje Václav Vacek, by byla fajn, ale ke společnému stolu by nás nepřiblížila. Ostatně bibliště by se shodli velmi rychle, ekumenická biblištika vzkvétá, důkazem budiž všeobecně přijímaný ekumenický překlad Bible.

V čem je tedy problém, kde je to zaseklé? V katolickém pojetí spočívá plné společenství (které umožňuje společnou Večeři Páně) na třech pilířích: společná víra, svátosti a řízení církve hierarchicky uspořádaným úřadem v apoštolské posloupnosti. Chybí-li některý z těchto třech pilířů (tria vincula), není plné společenství možné. I kdybychom tedy nakrásně dosáhli plně shody ve víře a v pojetí svátostí, bude naše společenství defektní, chybí uznání úřadu. Reformační církve vystoupily z řetězce biskupských svěcení, opustily svátostné kněžství a razí zásadu kněžství všeobecného. Problém společné eucharistie je (kupodivu) hlavně problémem svátostného úřadu, kterým reformace nedisponuje, a tudíž (v katolickém pohledu) nemůže řádně vysluhovat Večeři Páně. Ta tak není „platná“ (je to blbé slovo, ale lepší mě nenapadlo).

Prakticky to znamená (viz směrnice České biskupské konference), že za určitých podmínek (stav „těžké nouze“) se může evangelík zúčastnit Večeře Páně v katolické církvi, požádá-li o to a projeví-li ohledně této svátosti katolickou víru. O situaci, kdy by katolický křesťan přistupoval k Večeři Páně v evangelické církvi, se neuvažuje, je v podstatě (přes naše pozvání) zapovězená.

Snad se mi podařilo alespoň trochu navázat na Václavův článek, který se mi moc líbí a jsem za něj rád. Na jeho otázku „kdo a kdy ten kámen odvalí“ odpovědět neumím. Pokud by byl zádrhel v mé církvi, věděl bych, co dělat a jak postupovat. V případě určité úctyhodné, tisícileté stavby, kterou je církev katolická, nevím a ani mi to nepřisluší. Kdo to ví? A trápí nás to, křesťany různých vyznání, opravdu? Budu vděčný za názory, ať už jsou jakékoliv, zde v Okénku nebo osobně při našich setkáních.

Václav Skalický, evangelický sbor

VEŘEJNĚ ŽALUJI

V parlamentu 11. února držel řeč komunist Miroslav Grebeníček a jeho kolegové v nenávisném projevu rehabilitovali celý komunismus.

Komunistická vláda při popravách svých politických protivníků nepoužívala civilizovanější rychlou metodu usmrcení (dlouhé lano, prudké trhnutí, smrt zlomeným vazem - páteří a míchy v krku za pár sekund), ale záměrně krátké lano. Barbarskou, středověkou, pomalou metodu škrcení a dušení, v marném boji před diváky, kterým nemohu v obrovském psychickém šoku a bez kyslíku v plicích říct o hyenismu sadistů ani jedno jediné slovo...

Tedy krátké lano, místo trhnutí jenom prudké utazení a zhoupnutí člověka. Následuje strašlivá bolest, trýznivé dušení škrceného člověka, jehož tělo se samočinně škube, přesto, že on sám chtěl zemřít statečně. V pudu sebezáchovy se tělo houpe čím dál tím více do stran a mrská se skoro tragikomicky jako ryba na pisku, z pusy mu prská bílá pěna, z uší mu někdy vyrazí krev, oči se zabarví do ruda a vyboulí z lebky ven jako rudé tenisáky, z močovodu se samovolně řine po nohách a botách na zem veškerá moč v těle, z konečnicku v tom hrůzném stresu a děsu vypouští křečovitě tělo samovolně do kalhot anebo na zem všechny výkaly ze střev (proto se později začaly obě nohavice nahoře v pase i dole nad kotníky svazovat pevnými šňůrkami, aby kalhoty plné výkalů odsouzací nespadly ze šibenice až na zem, aby lejna nebožáka neznečistila rudou zemí Klementa Gottwalda a jeho soudruhů a následovníků, ale aby pak putovala i s odsouzcem v jeho oblečení do papírové rakve a rovnou do pece na železný rošt a na oheň, kde byl vězeň spálen s odpuštěním ve vlastních sračkách (vyrobených komunistickým ideologickým postupem poprav). Vězeň bezmocně visící na provaze žije dlouhých patnáct až dvacet minut, stále

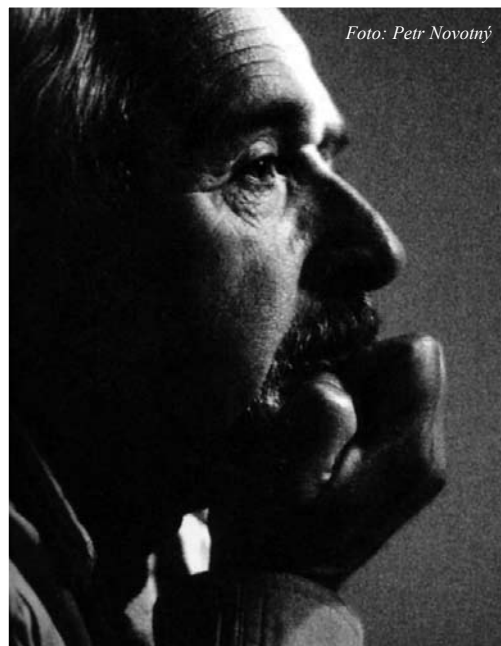

Foto: Petr Novotný

nezemřel a doslova v šíleném stavu nechápavě zírá nekonečnou první minutu, nekonečnou druhou minutu, nekonečnou třetí minutu, nekonečnou čtvrtou minutu, nekonečnou pátou minutu, nekonečnou šestou minutu, nekonečnou sedmou minutu, nekonečnou osmou minutu, nekonečnou devátou minutu, nekonečnou desátou minutu, nekonečnou jedenáctou minutu, nekonečnou dvanáctou minutu, nekonečnou třináctou minutu, nekonečnou čtrnáctou minutu, nekonečnou patnáctou minutu a nekonečnou další minutu na celou komunistickou popravčí komisi, co mu to vlastně provedli ...

V rozsudku nestálo, že je odsouzen k nezákonné, nelidské popravě místo oběšení člověka na dlouhém laně a mýdlem namazanou smyčkou...

A toto hrůzné sadistické mučení a strašná lidská potupa a ponižení posledních dvaceti minut života neobohého a zoufalého odsouzence na smrt se navíc odehrávalo před krvelačným obecnstvem, před spokojenými a ukojenými držiteli jediné ideologické pravdy.

Protokoly a svědectví ukazují, že takto trýznivě a potupně umírala před spokojeně se dívající komisí bachařů, prokurátorů, soudců, doktorů a tajné policie KSČ, nevinná a mladá žena Milada Horáková a dalších dvě stě nevinných lidí s odlišným politickým názorem než měla KSČ.

Po nestoudné řeči Miroslava Grebeníčka, schvalovatele teroru a politických vražd, se mi stáhl žaludek a roztrásl jsem se hrůzou. Takový děsivý pocit jsem zažil naposledy v minkovických komunistických kobkách Vondrušky, Burdy, Šimka, Jakeše, Husáka a Štrougala před dvaceti sedmi lety, kde nikdy nebylo jisté, zda z nich ještě vyjdou živí nebo chtějnu ukopán, vyhladověn a udřen na galejích sklárny, udřen až na samé lidské dno nebo spáchám v každodenním a každodenním a každotýdenním a každoměsíčním a každoročním strachu z příštích trestů a z příštích projevů teroru, sebevraždy. To jsem nakonec podřezáním žil zkusil. Nevyšlo to, takže dnes mohu promluvit, svědčit za ty mrtvé a proto veřejně žaluji ...

Utrpení těch, co prošli rukama KSČ, StB, VKR, SNV a pankráckého nebo brněnského kata až do smyčky na šibenici v koutě nádvoří, kde pak většinou po zvolání Boha anebo svobody našemu národu dlouze umírali v bolestech a ponižení, nás všechny zavazuje k povinnosti až do naší smrti volat všechny spolupachatele před spravedlnost. A před nové a dokonalejší zákony k jejich odhalení a potrestání. Nemáme-li žít vedle nepotrestaného barbarství lidských hyen a rudých primitivů, nemáme jinou možnost, než tento úkol za ty všechny mrtvé a umučené splnit. Už nikdy totiž nechci zažít tak děsivé pocity jako dnes a tehdy v jizerských katakombách ... Po projevu Grebeníčka se tu necítím dobře a mám už zase strach ...

J.Kubík, obyčejný zastávce svobody, demokracie a lidských práv.

ALFONS MUCHA V KYŠPERKU

Kdoví, jaký obraz o Muchovi (1860-1939) máme v sobě my, průměrní občané, jejichž domácnost zdobí nějaká ta malířova vybledlá reprodukce... Možná, bohužel, nepříliš přitažlivý obraz. Přitom Mucha byl zajímavý jak svým dílem, tak svou osobností.

Mistr linie a nesmírně pracovitý člověk. Podle některých kritiků balancuje na tenké hraně mezi uměním a kýčem, a proto každého tolik přitahuje... Světový věhlas získal jako dekoratér výjimečnou plakátovou zkratkou a ztvárněním ženské krásy... Malířskou seberealizaci, po které toužil, si v letech 1910-1918 splnil dvaceti obrazy Slovanské epeje, které mohl díky americkému mecenáši darovat Praze. Toto dílo však bylo ve své době přijato s rozpaky a jako přežitek.

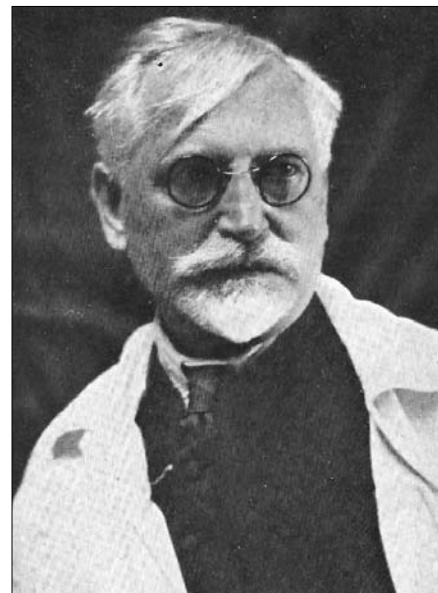
Mucha byl spjat i s našim krajem. Už první jeho známá kresba z r. 1873 je obálka k Mottetu pro zpěvácký spolek v Ústí nad Orlicí. Podle vyprávění pana Z.D. (86) hrál dokonce ústecký kostel určitou roli v malířově životě, protože se zde jako mladý „student“ rozhodl pro výtvarnou dráhu. Když prý v kostele zahlédl tři Umlaufovy stropní fresky, rozhodl se, že nebude hudebníkem, ale malířem.

V r.1906 se oženil s Marií Chytilovou, neteří Gustava Fischla, majitele kyšperské textilní továrny, a od té doby je spřízněn i s Kyšperkem, kam s rodinou v 30. letech každoročně jezdil na letní dovolenou. Muchovi se v Kyšperku velmi líbilo, zdejší obyvatelé ho znali a ctíli, v r. 1935 mu připravili slavnost na počest jeho narozenin. Pan Z.D., který se jako kluk dostal do malířovy blízkosti, o tom říká:

„Tenkrát byl Kyšperk opravdu letohradem. Jezdilo sem hodně letních hostů a někteří z nich jsou tady i pochovaní. Byli to většinou rodáci nebo děti zdejších rodáků, bydleli třeba celé léto různě po rodinách. Během války a po válce nebylo tolik ubytovacích možností a postupně tato tradice letních hostů úplně zmizela.“

A jak pan Z.D. na Alfonse Muchu vzpomíná?

„Kolem roku 1935 tady Mucha maloval v ateliéru, pro který mu škola nabídla prostory. Jako 11letý chlapec jsme mu spolu s hochy Novákovými nosili od paní Kinclové svačinku. Mucha obvykle bydlel u paní Kinclové, protože to měl blízko do atelieru, a když měl náladu, maloval od rána do noci. Dokonce nám nabízel za naši službu odměnu a dal nám na vybranou: obrázek nebo peníze. No a já si tenkrát vzal peníze, protože jsem šetřil na kolo... Jako kluci jsme se snažili dívat, když pracoval. Měl k ruce pomocníka, který mu maloval pozadí a on maloval postavy a detaily. Viděli jsme, že na oko používal více barev, což mnozí malíři nedělali. Ve zdejší škole maloval Mucha tři velké obrazy: „Husité před branami Nymburka“, „Píseň“ pro pražský Hlahol a jeden z obrazů Slovanské epeje – „Mládež u Slovanské

lípy“. Lípu maloval podle lípy u lukavického dvora, torza jejího kmene tam jsou doposud k vidění. Rád pozoroval lidi od továrny, a různé známé typy tak můžeme vidět na jeho obrazech. Na obraze Píseň jsou k poznání kyšperské osoby, jako třeba paní Javůrková nebo lesní Vančura s dlouhým plnovousem... Podle kuchařky, paní Strnadové, byl za okupace ve Fischlově vile vyslýchán gestapem a zde už padl do agónie, ze které se neprobral ani po převozu do Prahy. Jako místo jeho úmrtí se udává Praha, ale fakticky už nežil v Kyšperku...“ /M

Je tam

vedle v ložnici, opřena o malajský loket,
po prádle, nákupech, nanicovatých sporech
se mnou

čte knihu o lásce –

Teď vrazit k ní, a stana,
šavlí si před ní srazit vrchlík lebky,
aby nahlédla a dlaněmi křižmo
uchlácholila tam neúkojnou změt' –

Zavřela by knihu, vyjmula svinutého
démona,
zazátkovala jej v lahvici, lahvici hodila
po vodě,
a opřevši se o loket, pokračovala by v četbě

Běda, oč více pravdy má než já –

Ivan Diviš

Sen o návratu
Žlutnoucí listí na mechu zeleném...
Procítám. Z městských bran naříká
trubka ranní.
Celou noc byl jsem sužován neznámým
snem.
Vycházím. Luna jde spát. Stín potácí se
plání.
Čínská poezie z doby dynastie Tchang,
7.-9. stol.

„Volej z plna hrdla, bez zábran! Rozezvuč svůj hlas jako polnici! Mému lidu ohlas jeho nevěrnost, domu Jákobovu jeho hříchy.

Den co den se mne dotazují, chtějí poznat moje cesty jako pronárod, jenž koná spravedlnost a řád svého Boha neopouští; na spravedlivé řady se mě doptávají, chtěli by mít Boha blízko.

»Proč se postíme, a nevšímáš si toho? Pokořujeme se, a nebereš to na vědomí.« Právě v den, kdy se postíváte, hovíte svým zálibám a honíte všechny své dělníky.

Postíte se jenom pro spory a hádky, abyste mohli svévolně udeřit pěstí. Nepostíte se tak, aby bylo slyšet váš hlas na výšině.

Což to je půst, který si přeji? Den, kdy se člověk pokořuje, kdy hlavu sklání jako rákos, žinici obléká a popelem si podestýlá? Dá se to nazvat postem, dnem, v němž má Hospodin zalíbení?

Zdalipak půst, který já si přeji, není toto: Rozevřít okovy svévole, rozvázat jha, dát ujařmeným volnost, každé jho rozbít?

Cožpak nemáš lámat svůj chléb hladovému, přijímat do domu utištěné, ty, kdo jsou bez přístřeší? Vidíš-li nahého, obléknout ho, nebýt netečný k vlastní krvi?

Tehdy vyrazí jak jitřenka tvé světlo a rychle se zhojí tvá rána. Před tebou půjde tvá spravedlnost, za tebou se bude ubírat Hospodina sláva.

Tehdy zavoláš a Hospodin odpoví, vykřikneš o pomoc a on se ozve: »Tu jsem!« Odstraní-li ze svého středu jho, hrozící prst a ničemná slova, budeš-li štedrý k hladovému a nasytíš-li ztrápeného, vzejde ti v temnotě světlo a tvůj soumrak bude jak poledne.«

11 Hospodin tě povede neustále, bude tě sytit i v krajinách vyprahlých, zdatnost dodá tvým kostem; budeš jako zahrada zavlažovaná, jako vodní zřídlo, jemuž se vody neztrácejí.

Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívalá trhliny a obnovuje stezky k sídlům.

(Izajáš 58:1-12)

Foto: Lucie Suchá

RODINA

KDO SE DŘÍVE UZDRAVÍ?

Proč někteří lidé onemocní, zatímco druzí se těší dobrému zdraví, proč se jedni uzdravují rychleji než jiní, proč je u některých jedinců příliš vysoká pravděpodobnost relapsu? Díky výzkumům posledních let můžeme vystopovat povahové rysy s téměř léčebnými účinky.

Píše se rok 1974. na Lékařské univerzitě v Rochestru psycholog Adler a imunolog Cohen učinili objev, který změnil dosavadní představu o biologickém fungování těla: zjistili, že imunitní systém je schopen učit se. Experimentátoři podávali myším látku rozpuštěnou ve sladké vodě, která uměle potlačovala obranyschopnost organismu. Po určité době podávání samotné sacharinové vody se imunitní systém naučil snižovat hladinu bílých krvinek až do takové míry, že některé z myši onemocněly nebo uhynuly. Obdobný výzkum provedl Novera Herbert Spector, který naopak posiloval imunitu vůči kafuru. Tyto výzkumy doložily, že mysl, emoce a tělo nepracují odděleně, ale že jsou naopak velice úzce propojeny.

Přesto moderní lékařství, jež získalo díky lékům velkou moc nad některými chorobami, začalo zapomínat na možnosti samotného pacienta a na sílu jeho psychiky v procesu léčení. Až do 19. století se lékaři ve svých dílech málokdy zapomněli zmínit o vlivu zármutku, zoufalství a beznaděje na vznik i vývoj choroby a neopomíjeli ani léčivé účinky víry, sebedůvěry a klidné mysli.

Mějte se rádi

Ke komplexnímu pojmání zdraví a nemoci se vrací psychosomatická medicína. Badatelé v této oblasti hledají psychické a emocionální příčiny toho, proč někteří lidé onemocní, zatímco druzí se těší dobrému zdraví, proč se jedni uzdravují rychleji než jiní, proč je u některých jedinců příliš vysoká pravděpodobnost relapsu atd. Díky zdařilým pracím západních lékařů (například B.S. Siegla, onkologa O.C. Simontona, psychologů S. Matthewsových), kteří k léčbě chorob, a to i těch „smrtných“, začali používat psychologických technik, dnes známe povahové rysy, jež můžeme označit téměř za léčebné. Mezi dominující faktory, které zásadním způsobem ovlivňují naši náchylnost k chorobám, jejich průběh, léčbu i rekonvalescenci, patří láska, kterou pociťujeme sami k sobě. Vzkazy, které vysílá mysl, ovlivňují každou tělesnou tkáň a orgán a tím také imunitní systém.

Nejde o narcismus či ješitnost, ale naopak o pozitivní sebeúctu, o přijetí a respektování sebe sama.

Jak uvádí Siegel, pouze necelá pětina populace má jistý druh sebeovládání, při němž se člověk řídí vlastními normami a ne tím, co si myslí ostatní. Tato vlastnost tvoří podstatnou složku osobnosti pacientů, kteří z boje s chorobou odcházejí ve většině případů vítězně. Součástí kladného přijetí sebe sama je také schopnost ventilovat emoce. Mezi emocionálními projevy a vznikem choroby existuje vztah, jak jednoznačně potvrdila prospektivní studie Greera a Morrise (1978). Vědci navázali kontakt s ženami při biopsii, a to ještě před tím, nežli se dozvěděly, zda mají, či nemají rakovinu. Greer a Morris tyto ženy rozdělili do tří skupin. První skupinu tvořily ženy, které své negativní emoce výrazně potlačovaly: druhou skupinu ženy, které navenek vyjadřovaly svůj strach a obavy: třetí skupina se skládala z žen, které se chovaly citově neutrálně. Po pětiletém sledování se ukázalo, že se rakovina s podstatně vyšší pravděpodobností objevila u žen z první skupiny.

O druhé jde stejně jako o vás

Negativně působí na naše zdraví ignorování vlastních potřeb. Lidé vytěšňující potřeby vlastní a přednostně se orientující na uspokojování potřeb druhých jsou nejvíce náchylní k nemoci. Elida Evansová, žačka Carla Junga, ve své knize Psychologický výzkum rakoviny upozorňuje, že riziko rakoviny je vyšší u těch jedinců, jejichž životní smysl vychází jen z lidí a věcí okolo nich. Když se takovéto spojení s vnějším světem naruší, smysl života se vytrácí a může následovat nemoc. Psycholog Al Siebert zkoumal psychiku lidí, kteří přežili bezvýhodné situace. Zjistil, že kladou své potřeby do určité posloupnosti, ale žádnou z nich nezanedbávají. Tyto potřeby, seřazené podle důležitosti: přežití, bezpečí, přijímání ostatními, sebedůvěra a seberealizace. Ale hlavní potřebou, kterou se tyto lidé od ostatních liší, je potřeba „synergie“ – přání, aby vše fungovalo jak pro daného člověka, tak pro ostatní. Neřídí se pouze sobeckými zájmy, ale jde jim i o druhé.

Silný stresor, jakým je například úmrtí důležité vztahové osoby, může zvýšit četnost onemocnění a úmrtí až desetkrát. Důležité proto je naučit se s takovouto situací zacházet. Podle R.S. Lazaruse stres nevzniká ani v dané situaci, ani v dané osobě, i když je na obou závislý. Je spíše založen na způsobu, jakým daná osoba hodnotí tento vztah. Především syndrom bezmoci a beznaděje (charakterizovaný pocitem nepřekonatelné překážky), který se často objeví jako odpověď na stresovou situaci, má výrazný vliv na snížení aktivity NK buněk – buněk imunitního systému (tzv. přirození zabijáci).

Nezůstávejte sami

Imunitní systém je méně postižen, pokud mají stresu vystavené osoby dobré mezilidské vztahy a sociální oporu. Podle časopisu Science osamělost sama o sobě ovlivňuje náš zdravotní stav ještě negativněji než kouření, vysoký krevní tlak, vysoká hladina cholesterolu, obezita a absence fyzické aktivity. Osamělost musíme odlišovat od samoty.

Foto: Marta Vašatová

Pacienti, kteří úspěšněji čelí chorobám a jejichž rány se lépe hojí, bývají asertivní a přesto velmi empatičtí, dokážou se vcítit do pocitů druhého člověka a naslouchat mu. Vědí, že neexistuje dokonalá bytost, a proto se také naučili odpouštět.

Paradoxem je, že zmíněná harmonie není samozřejmostí ve vztahu těchto pacientů k lékařům a ošetřujícímu personálu. Jako „dobrého“ pacienta lékaři zpravidla označují člověka, který je trpělivý, na nic se neptá, poslušně koná, co je mu nařizováno, neodchyluje se od toho, co se od něj očekává, a nedělá zdravotnickému týmu žádné problémy. Jak uvádí Jaro Křivohlavý, v nemocnicích je zhruba přes 75% takových pacientů. Křivohlavý však také upozorňuje, že trpělivost a poslušnost „dobrých“ pacientů nemusí být vždy autentická. To, co se navenek jeví jako trpělivé přijímání nezměnitelného, může být ve skutečnosti projevem deprese a pocitů bezmocnosti. Klid a pasivita pak odvádí pozornost od takového pacienta, místo toho, aby mu byla poskytnuta odborná psychologická pomoc, kterou v důsledku svého psychického rozpoložení velmi potřebuje.

Naopak za „špatného“ pacienta je lékaři obvykle označován jedinec, který klade zvědavé otázky, má připomínky k mnohému, co se s ním a okolo něho děje, mnohé problematizuje a je velmi aktivní. Tito pacienti jsou však v důsledku svého postoje lépe informováni o celé situaci, což výrazně zvyšuje jejich podíl na léčbě. Postoj, kdy pacienti přijmou zodpovědnost za svůj život, podílejí se na léčbě a snaží se ji lépe pochopit, pozitivně ovlivňuje jejich psychický stav i průběh a úspěšnost léčby.

Význam aktivní účasti pacienta dokládá například výzkum doktorky Kavanaghoové na Lékařské fakultě Wiconsinské univerzity. Kavanaghoová porovnávala dvě skupiny dětských pacientů s těžkými popáleninami. První skupině se dostávalo běžné péče, zatímco děti z druhé skupiny byly „nuceny“ si samy vyměňovat obvazy. Tyto děti, jež se aktivně podílely na svém uzdravení, pak potřebovaly méně léků a v menší míře se u nich vyskytovaly komplikace.

Jeden z pacientů, který se úspěšně léčil s rakovinou, lakonicky shrnul: „Pesimismus je luxus, který si nemůžu dovolit.“

Monika Kotačková,
Psychologie dnes, 11/2010

ENZYMY, ÉČKA A RYCHLÁ ZKÁZA.

Co nevíte o chlebu, který jste si koupili.

Co jsou schválně nedopečené, pytle nacené enzymy a přídavnými látkami (tzv. éčka) ve skladech a starý chléb rozemletý do těsta. Tohle všechno najdete v průměrné české pekárně. Za posledních dvacet let došlo k dramatickému úpadku kvality tradičního českého chleba. Tuzemští pekaři hromadně opustili tradiční způsob výroby a místo z kvásku, mouky a vody pecny připravují z předchystaných směsí a umrtvených průmyslových kvasů. Původní receptury se drží už jen malé procento podniků.

Chléb tak sice vypadá stále stejně jako dřív, ale tvar, barva i chuť bochníků jsou vyhnány enzymy a různými „éčkami“. Díky nim se výroba chleba zkrátila o víc než polovinu času.

„Když uberete z výroby chleba čas, ubíráte i všechny jeho kvality včetně vůně a chuti,“ říká Josef Příhoda, který se na Vysoké škole chemicko-technologické věnuje výrobě chleba většinu svého života. „Dnes pekaři nahrazují čas enzymy a dalšími přídavnými látkami.“

Kromě toho, že se z chleba vytratily přirozená chuť a vůně, mnohem rychleji podléhá zkáze. Plesnivá střída není nijak výjimečná už po třech dnech. Ještě před dvaceti lety přitom potravinářské normy určovaly, že chleba musí vydržet požitelný čtyři dny. Dnes se „záruční lhůta“ u většiny chlebů smrškla na čtyřadvacet hodin od upečení.

„Každý chleba je dobrý, když je čerstvý. Ale jde taky o to, aby byl k jídlu ještě druhý nebo

třetí den. A to už je dnes řada chlebů plesnivá anebo úplně ztvrdlá,“ říká docent Josef Příhoda z VŠCHT.

Běžnou praxí je v českých pekárnách přidávání rozmočených neprodaných pecnů do nového těsta. „Starý chleba může tvořit klidně desetinu objemu toho nového,“ potvrzuje Vladimír Doležal z České zemědělské univerzity.

Nijak výjimečné není ani úmyslné nedopékání chleba. Ten je pak měkčí a zákazníci jej považují za čerstvější. „Hodně lidí vybírá chleba tak, že ho ohmatají a vyberou ten měkčkový, protože to je pro ně synonymum čerstvého. No, a když necháte chleba místo padesáti minut péct pětáctýřicet, tak je měkčí na omak. A právě tohle někteří pekaři dělají,“ vysvětluje používané postupy Jaromír Dřízal z pekařského svazu.

Pekaři s pytlí předmíchaných směsí a pecny, co plesnivěji za tři dny, ale nepředstavují jediné záporné hrdiny tohoto příběhu. Dalšími jsou supermarketové pekárny k co nejnižším cenám, vybírají od nich různé poplatky a smlouvami nutí pekaře k dost nevhodnému počínání. Český chléb schází na úbytě...

Týdenní nákup nacestoval 68 077 km

Kopr z Izraele, hrozinky z Chile, holandská rajčata a salát ze Španělska. Potravinový nákup, jaký děláte každý týden, toho najezdily víc než vy za celý život. A vy si díky tomu můžete u regálů užívat svět bez ročních období. Jenže něco v tom světě je strašně špatné. Zmizela chuť, vůně a vitamíny. *iHNed.cz*

PROČ CHODÍME DO KOSTELA?

Otázka by spíš měla znít opačně: Proč nechodíme do kostela? Má to své zcela jasné důvody. Církev už dnes není totožná se společností a bohoslužba není pravidelným shromážděním obce, jakým ledaskde na venkově bývala. To je situace, na kterou si pomalu zvykáme. Jde o důležitý návrat k podobě prvotní církve, která byla církví menšinovou, a podle Kristových slov má být solí a kvasem, nikoliv těstem sama pro sebe.

Druhý důvod je psychologicko-pedagogický. V určitých kruzích a dobách se kladl na účast na bohoslužbách velký důraz, jako by chodit na bohoslužby znamenalo být dobrým křesťanem. Když člověk přijde na to, že být křesťanem znamená mnohem víc, pak má naopak sklon účast na bohoslužbách podceňovat a dělat věci, které se zdají být potřebnější a důležitější.

Myslím si, že nejdůležitější je třetí důvod, a ten spočívá v tom, že se zásadně změnil způsob našeho života.

Náboženství včetně jeho rituální stránky je antropologickou konstantou. Neznáme žádnou společnost, která by se bez něj obešla. Moderní společnosti představují výjimku, jakousi záhadu. Jak je možné, že existují společnosti, kde tomu tak alespoň na první

pohled není? Připomeňme si proto zásadní proměnu našeho života. Ještě před sto lety se většina Čechů živila zemědělstvím a naši předkové většinu času trávili na poli, v lese, o samotě. Proto oslava svátku, která je opakem toho všedního, měla přirozeně povahu společenského setkání. My, lidé dneška, žijeme naopak celý týden mezi lidmi. Spoustu času trávíme v tramvajích, autobusech, výtazích, čekárnách, kde je tolik lidí, že nám ti druzí přirozeně lezou krkem a těšíme se, že svátek oslavíme tím, že budeme sami. Moderní člověk ze zmatku utíká do klidu domova anebo odjíždí do přírody, kde je sám se svými králíky, záhony nebo prutem na ryby. Tato zásadní proměna znamená také zásadní proměnu našeho přirozeného prožívání svátečního dne. Nepodporuje to, abychom se v neděli všichni sešli.

Z toho po mém soudu plyne, že křesťanské poslání, ke kterému se pokorně hlásíme, dostává jinou podobu. Je zbaveno, očištěno od sociologických funkcí a stává se tím, čím má být. Když jsme byli malé děti, tak jsme získali dojem, že do kostela chodíme kvůli Pánu Bohu, kvůli Pánu Ježíši, aby tam nebyl sám. Postupem času jsme přišli na to, že to tak úplně není. Do kostela nechodíme za Bohem, ale kvůli sobě, a to nejen kvůli jednotlivci, ale kvůli sobě jako lidem navzájem.

JAZYK MATEŘSKÝ

Dříve než otevřeme téma mateřského jazyka a jeho významu pro život člověka, pozastavme se u dvou zdánlivě technických dovedností, které si dítě vlastně v rámci tohoto předmětu osvojuje. Jde o dva ze sloupů trivie, o čtení a psaní. Neškodí někdy znovu pohlédnout na věci známé a uvídnout je v jejich hloubce a plnosti.

Čtení určitě není jen schopnost rozeznávat písmena, přiřazovat je k určitým zvukům-hláskám a s dostatečnou rychlostí z jejich řad sestavovat slabiky a slova. Slovo **číst** označuje schopnost vnímat a rozlišovat. Číst znamená vlastně nacházet význam uložený za formálním vyjádřením nebo pod povrchem jevu. Tak čteme nejenom text, ale i plánek, mapu a dokonce lidskou tvář. Podstatné na čtení je tedy vnímavá pozornost.

Rovněž psaní není pouhým uměním kreslit písmena. Psaní je hlavně záznamem. Právě tak jako byl vynález písma zlomem ve vývoji kultury a civilizace, protože znamenal možnost přesného, na ústní podání neodkázaného předávání informací přes časový rozměr generací, je znalost písma a možnost záznamu zcela zásadním zlomem v životě každého jedince. Od chvíle, kdy se člověk naučí psát, má zcela jinou možnost zpracování svých vlastních myšlenek, protože může jejich tok fixovat, vracet se k nim, dále na nich pracovat. Záznam dává člověku významné rozšíření paměti. Ve spojitosti se čtením pak člověku otevírá vše, co z paměti lidstva je zaznamenáno v jazycích, které člověk umí.

I když je to dnes považováno za málo důležité a je to odsunuto na okraj, měli bychom si být vědomi toho, co s sebou přináší malý zájem ba nezájem o estetickou stránku psaní. Je jisté, že dnes sotva můžeme věnovat mnoho času krasopisu. Nicméně bychom si měli být vědomi, jaké vlastnosti byly rozvíjeny u předchozích generací, jejichž rukopis nás plní obdivem a nejednou velikým estetickým uspokojením. Stálo by za to ujasnit si, jak příslušníci těchto generací byli přesní, ukáz-

pokračování ze str. 11

Známý antropolog Roy A. Rappaport ve své práci *Role rituálu a náboženství při vzniku lidství* uvádí, že člověk se stal člověkem díky tomu, že objevil rituály, že objevil společné slavení, kdy lidé nejednají spontánně. Opakují něco, co už znají a navzájem se v tom podporují. A tak také při bohoslužbě nejen že čerpáme Boží milost, ale navzájem se podporujeme v tom, že naše konání není nesmyslné a marné. A tak vám přeji, abyste se v kostele scházeli v hojném počtu a byli dobré mysli. Statistiky ponechte novinářům, důležité je, že se jednou za týden sejdeme a podpoříme se v tom, k čemu nás Kristus povolal.

Jan Sokol

nění, spolehliví, trpěliví a ptát se, zda tyto vlastnosti nechýbí dnešní generaci natolik, že to společnost ohrožuje. Měli bychom se dokonce ptát i na to, zda a jak spolu souvisí onen běžně známý jednoduchý styl výkladový, který nacházíme v oněch napohled krásných rukopisných stránkách našich nedávných předků a tak často postrádáme i v produkci nejrůznějších současných profesionálů. Neříkám, že v hodinách krasopisu automaticky vznikala i stylistická zdatnost, ale jsem přesvědčen, že kázeň, trpělivost, systematická, které při nich samozřejmě vznikaly musely, ovlivňovaly i kvalitu myšlení.

Při výuce jazyka jde samozřejmě o všechny funkce, které jazyk má. Je neblahou redukcí významu jazyka v lidském životě, když napořád mluvíme jen o funkci komunikační. Jakmile totiž zredukujeme jazyk na tuto jeho jistě nejdůležitější funkci, začne se nutně posunovat i v tom, že přestane být jazykem s dimenzí symbolickou a obsahovou a směřuje k plochému signálnímu kódu. Spolu s tím pak dochází i k vážnému posunu v pojetí porozumění, které je zúženo na technické dekódovací zprávy, a k oslabení o hlubší vrstvy pochopení.

Vedle funkce komunikační má jazyk funkci vyjadřovací, která se v komunikaci nutně uplatňuje. Je nutné, abychom něco řekli, abychom se vyjádřili. To ovšem není možné oddělit od činu. Každé mluvení je také konání. Slovo je čin. Proto můžeme říkat, že slovo dělá muže. Vědomí o tom jistě dotváří osobnost člověka.

Nejvážněji opomíjenou funkcí jazyka je jeho funkce v myšlení a poznání, která je dále spjata s funkcí jazyka při tvorbě a fixaci kultury. Struktura mateřštiny, ať si to uvědomujeme, nebo ne, je a zůstává základní strukturou našeho vidění světa, způsobu formování myšlenek a jakýmsi řádem v přístupu ke skutečnosti. Uvedme například slovní druhy či gramatické rody, které jsou obrazem základní kategorizace světa. Uvedme typy vět a souvětí, které jsou vzorci pro naše soudy, uved-

Foto: Tomáš Mazur

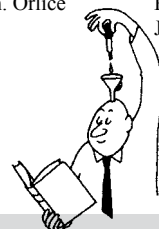
me konečně zasazení popisných pojmenování do sémantických polí slovní zásoby – jde samozřejmě o určité tvarování kognitivních sítí. Pokud pak jde o jazyk a kulturu, musíme vědět, že odlišnost mezi jazyky ukazuje na různost pojetí těchto pojmů, a tedy kulturní odlišnost národů. Stejně důležitá je i fixace nebo naopak změna v přístupu ke společnosti, o nichž jazyk vypovídá. Vulgarizace jazyka vypovídá o vulgarizaci v jednání, snaha o citlivé a kultivované jazykové vyjadřování není formální záležitostí, ale snahou o citlivý a kultivovaný přístup k lidem a ke skutečnosti.

Péče o tyto často opomíjené funkce jazyka jsou podloží výchovných záměrů při výuce mateřštiny v programu obecné školy.

*z knihy Petra Pithy:
„Učitelé, společnost a výchova“*

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 6.3.	9. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Dt 11,18-26
8.45 h. Mistrovice	Ž 31
10.15 h. Orlice	Řím 3.21-28 Mt 7,21-27
Popeleční středa	17.30 h. Kunčice
sobota 12.3.	18 h. Mistrovice
neděle 13.3.	1. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9;3.1-7
8.45 h. Lukavice	Ž 51
10.15 h. Orlice	Ř 5,12-19 Mt 4,1-11
sobota 19.3.	18 h. Lukavice
neděle 20.3.	2. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 12,1-4a
8.45 h. Mistrovice	Ž 33
10.15 h. Orlice	2 Tim 1,8b-10 Mt 17,1-9
sobota 26.3.	18 h. Mistrovice
neděle 27.3.	3. postní
7.15 h. Letohrad	Ex 17,3-7
8.45 h. Lukavice	Ž 95
10.15 h. Orlice	Řím 5,1-2.5-8 J 4,5-42
sobota 2.4.	18 h. Lukavice
neděle 3.4.	4. postní
7.15 h. Letohrad	1 Sam 16,1b.6-13a
8.45 h. Mistrovice	Ž 23
10.15 h. Orlice	J 9,1-41
sobota 9.4.	18 h. Mistrovice
neděle 10.4.	5. postní
7.15 h. Letohrad	Ex 37,12-14
8.45 h. Lukavice	Ž 130
10.15 h. Orlice	Řím 8,8-11 J 11,1-45

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741